

Підгорна Т. Ю., студентка
Костенко Г. М., к. філол. н., доцент
Національний університет «Запорізька політехніка»

ШЕКСПІРІВСЬКІ МОТИВИ У РОМАНІ ПІТЕРА АКРОЙДА «ЛОНДОНСЬКІ ПИСАКИ»

Постмодернізм проголосив свободу слова, руйнування канонів класичної літератури, заперечення будь-яких основ та виступає за культурну різноманітність. Він прагне поєднувати те, що не можна поєднати, тобто літератори постмодерну створюють твори, навмисно позбавлені єдності; романи, які містять в собі різнопланові, суперечливі, антонімічні точки зору. Принципи повторюваності та сумісності перетворюються на стиль художнього мислення з притаманними йому рисами еkleктики, тяжінням до стилізації, цитування, переінакшення, ремінісценції, алюзії. Митець має справу не з «чистим» матеріалом, а з культурно освоєним, адже існування мистецтва у попередніх класичних формах неможливе в постіндустріальному суспільстві.

Яскравим прикладом постмодерністського твору можна вважати історико-біографічний роман Пітера Акройда «Лондонські писаки». Жанр роману визначає головну мету автора – донести до читача певну думку за допомогою ситуації, що вже склалась в історії. Цей твір від початку і до кінця наповнений цитатами і посиланнями на твори багатьох письменників, філософів та на вислови з Біблії, але головним мотивом роману залишається творчість Вільяма Шекспіра. Під шекспірівським мотивом ми розуміємо використання образу та цитат великого барда Англії для вираження певних ідей, поглядів, міркувань, задумів та виокремлення певної суті роману.

Шекспірівські мотиви в романі Пітера Акройда «Лондонські писаки» виступають яскравим прикладом інтертекстуальності, коли

увесь роман побудований на цитатах з п'єс Вільяма Шекспіра та на порівнянні образу відомого барда Англії із типовим образом англійського письменника, який прагне досягти його висот. Своїми посиланнями автор не тільки завуальовано висловлює свою думку, але й розширює світогляд читача, примушуючи його ознайомитись із значною літературною спадщиною Шекспіра, що сприяє літературному розвитку читацької аудиторії.

Окрім очевидного функціонування Шекспірівського мотиву в ролі художніх засобів, ми вбачаємо і суто ідеологічну мету використання образу Шекспіра, пов'язану з актуальністю шекспірівського питання. Пітер Акройд у романі «Лондонські писаки» нібито розповідає історію виникнення шекспірівського питання і водночас завуальовано висловлює свою думку стосовно цього. Він порівнює головного героя Вільяма Айрленда із Вільямом Шекспіром, починаючи від імені головного героя та закінчуючи зовнішньою схожістю, у його відносинах з батьками, але головна паралель між Вільямом Айрлендом та Вільямом Шекспіром – це доля таланту. Науковцям дуже важко повірити в існування геніальності серед неосвіченого люду. Канони, стандарти та упередженість зустрічають талановитих письменників в сучасному світі. В історії фальсифікатора люди так і не змогли повірити в те, що Вільям Айрленд створив власноруч підробки такого рівня та вигадав твори, що були схожі на стиль Шекспіра. На нашу думку, порівнюючи Вільяма Айрленда з Вільямом Шекспіром, автор змальовує тяжку долю митця в сучасному світі літератури. Це проблема суто постмодерністська і проголошує основні питання цієї тенденції:

- роль письменника в літературі та проблема авторства;
- написання твору на вже існуючих матеріалах або з використанням уже існуючих засад.

З цього можна зробити висновок, що шекспірівські мотиви в романі Пітера Акройда «Лондонські писаки» відіграють важливу сюжетну, ідейну та художню роль. У вигляді художніх засобів виступають іронією, алюзіями, парафразами та ремінісценціями. З точки зору ідей проголошують основні засади постмодернізму, а в плані сюжету блискуче виконують роль історичної основи надаючи змогу розвинути задуми автора.